

Ο ΓΟΡΓΟΣ ΙΕΡΑΕ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ο ΓΟΡΓΟΣ ΙΕΡΑΞ

Τὸ μέγα βλέπετε νερόν
καὶ τὰς σκιάς τὰς αἰωνίας;
Τίς εἶν' ἐκεῖ ὁ νεανίας
ὅστις τὴν κόμην μὲ πτερὸν
κοσμεῖ, καὶ μ' ἐρυθρὰς ταινίας;

Ἰέραξ λέγεται γοργός·
καλῶς τὸν εἶχον ὀνομάσει.
Ὅποταν τρέχ' εἰς πυκνὰ δάση
ὁ ἀνεμόπους κυνηγός,
τίς δύναται νὰ τὸν προφθάσῃ;

Τρέπεται μάτην εἰς φυγὴν
ἢ ἔλαφος, ἂν τὴν διώκῃ·
κ' εἰς πρώτην πάντοτε πληγὴν
τὸν βούβαλον ρίπτ' εἰς τὴν γῆν
ἢ στιβαρά του Ἰομαχώκη (α).

Εἰς τὴν ὀσφὺν ἐπὶ τιμῇ
δὲν ἔχει κόμας κρεμαμένας.
Δὲν ἀγαπᾷ νὰ πολεμῇ
ἀνθρώπους· δὲν φονεύ', εἰμὴ
πάνθηρας, ἄρκτους καὶ ὑαίνας.

Ἄλλ' ἤδη πῶς ἐν σιωπῇ
ὥχρὸν τὸ μέτωπόν του κλίνει;
Τὸ τόξον του πρὸς τί ἀφήνει;
Τὸ κῦμα τοῦ Μισσισιπῇ
πρὸς τί τὰ δάκρυά του πίνει;

—

Ἐκεῖ μακρὰς θρηνεῖ στιγμὰς,
καὶ οὐδὲ ν' ἀναβλέψῃ θέλει.
Πλησίον του, ἀργὰ τὰ βέλη
προκαλεῖ μάτην ἢ κεμὰς
καὶ τῶν βουβάλων ἢ ἀγέλη.

—

Παρὰ τὸ ὕδωρ τὸ πολὺ,
εἰς τ' ἀτελεύτητα πεδία,
κόρη δὲν ἔθαλλε κάμμία
εὐχαρις τόσον καὶ καλὴ
ἔσον ἢ νέα Ὠχαΐα.

—

Τὸ σῶμά της ἦν ἀπαλόν·
τὰ ἡμικάλυπτά της κάλλη
ἐκόσμει ὄρμος κογχυλῶν·
τὸ στόμα της τὸ τρυφηλὸν
γλυκὰ φιλήματα προὔκάλει.

—

Εἶχε τὸ βλέμμα ζωηρὸν,
πλὴν καὶ γλυκὺ ὡς τῶν κεμάδων·
αὐλὸς ἦν ἡ φωνή της ἄδων,
καὶ τὴν ἠτένιζεν ἐρῶν
ὁ κυνηγὸς τῶν πεδιάδων.

—

Ἐκτοτε θάλλων, φωτεινὸς
ἀνέλαμψεν αὐτοῦ ὁ βίος.
Στενὸς τῷ ἦτ' ὁ οὐρανός·
ἡγάπα, κ' εἶδε προφανῶς
πῶς ἡγαπᾶτο παρομοίως.

Κοιναὶ τοῖς ἦσαν κ' αἱ εὐχαὶ
καὶ πᾶσά των ἐπιθυμία·
κοινὴ καὶ λύπη κ' εὐθυμία·
κ' ἦσαν αἱ δύο των ψυχαὶ
καθὼς ἂν ἦτον ψυχὴ μία.

Πρὸς τὸν πατέρα της ἐλθὼν,
καπνίσας σύριγγα εἰρήνης,
δορὰς καὶ ἄλλων ἀγαθῶν
φόρον τῷ ἔφερε, ποθῶν
θερμῶς τὰ θέλγητρα ἐκείνης.

Καὶ ὁ πατὴρ μετὰ χαρᾶς
ἐδέξατο παρὰ τοῦ νέου
καὶ τῶν θηρίων τὰς δορὰς
καὶ τὰς λοιπὰς του προσφορὰς,
τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ὕμεναίου.

Μέλη ἀκούονται μακρὰν,
ἀλλ' εἶναι θρῆνοι πεπνιγμένοι.
Ἀσθμαίνων ὁ μνηστήρ προσμένει.
Τὴν φέρουσι, . . . πλήν, φεῦ! νεκρὰν,
τὰ στήθη κόπτουσαι παρθένοι.

Τὴν ἔθηκαν εἰς ἀπαλὰ
 δέρματα ἄρκτων καὶ καστόρων,
 τοῦ φίλου θηρευτοῦ της δῶρον·
 μ' ἄνθη τὴν ἑρβαναν πολλὰ,
 καὶ ἐπέχυσαν δακρύων φόρον.

—

Εἰς τὴν χηλὴν τοῦ ποταμοῦ
 τὴν ἔθαψαν παρὰ τὸ ῥεῦμα,
 καὶ εἶπον στενάζουσαι ὁμοῦ·
 «Ἐδὼ εἰς ἔρημα κοιμοῦ.
 Θὰ σὲ φρουρῇ τὸ Μέγα Πνεῦμα.»

—

Θρηνῶν ὁ νέος ἐν σιγῇ
 δι' ὅλης κεῖται τῆς ἡμέρας
 ἔπου τοῦ τάφου της ἡ γῆ.
 Ἐκεῖ τὸν βλέπει ἡ αὐγὴ,
 ἐκεῖ τὸ ἄστρον τῆς ἐσπέρας.

—

Τὸ ῥόπαλόν του ἀδρανὲς
 εἰς ἄτονον τὴν χεῖρα φέρει·
 σβεστὸν τὸ βλέμμα περιφέρει
 εἰς τὸ κενὸν τὸ ἀχανές,
 καὶ ἐνίοτε αὐτὰ προφέρει·

—

«Ἐσβέσθη τὸ γλυκύ μου φῶς,
 καὶ εἰς τὸ χῶμα αὐτὸ ὑπνώττει.
 Τυφλὸς πλανῶμαι εἰς τὰ σκότη·
 μένω ἀνάλγητος, κωφές,
 ὅταν καλῶσι θήρας κρότοι.

—

» Ὁ ἥλιος εἰς οὐρανὸν
 ἐὰν ἢ δὴ ἢ ἀνατέλλῃ,
 ἂν σβύνουν τ' ἄστρα, τί μοι μέλει;
 Ἐδὼ θὰ κείτωμαι θρηνῶν.
 Σὲ μόνην ἡ ψυχὴ μου θέλει.

» Ἐπίστρεψον. Ἀλλ' ὅχι· σὺ
 ἀπῆλθες, φεῦ! ὅπου πλουσία
 ἢ νάρδος θάλλει κ' ἢ κασσία,
 ὅπου ἢ λίμν' εἶν' ἢ χρυσῇ
 καὶ τῶν Μακάρων τὰ νησία.

» Εἰς τὸν χειμῶνα ζῶ πενθῶν,
 σὺ δ' εἰς ἀένναον τὸ θέρος.
 Θέλω ἐκεῖ κ' ἐγὼ ἐλθὼν
 νὰ λησμονῶ τὸ παρελθόν,
 νὰ μ' εἶναι πᾶς ὁ βίος ἔρως.»

Ὡς εἶπε, κ' εἰς τὸ μέγα Ὄν
 εὐχὴν ἀνέπεμψε τὸ πρῶτον·
 κ' ἐνῶ ἐκάλυπτε χιῶν
 τοὺς γυμνοὺς κλάδους τῶν δρυῶν,
 πρὸς τὸν θερμὸν ἐστράφη νότον.

Τὸ βαρὺ ῥόπαλον κινῶν,
 φaréτραν ἔχων εἰς τὸν ὦμον,
 μετὰ τῶν δύω τοῦ κυνῶν
 διὰ πεδίων ἀχανῶν
 διῆλθε παγετώδη δρόμον.

Ἄλλὰ τὸ ψῦχος βαθμηδὸν
ἐλύθη μετὰ τῆς χιόνος·
τρυγμὸς ἠκούσθη χελιδόνος·
ἔστρωνε χλόη τὴν ὁδὸν,
κ' ἔθαλλον ἄνθη τοῦ λειμῶνος.

Χρυσῇ ἀνέτελλεν αὐγὴ·
δρόσιν ἐστάλαζον οἱ κλάδοι·
ἦτον ὡς σμάραγδος ἡ γῆ,
κ' εἰς φωλεὰν ἀνθοπαγῇ
πτηνὸν ὠραῖον ἐκελάδει.

Τὴν πεδιάδα πλὴν ἀφείς,
πρὸς λόφον ὥρμησε νὰ δράμη,
ἔπου σκιαὶ ἀμφιλαφεῖς,
καὶ ἔπου ἐπὶ κορυφῆς
Ἰνδοῦ ὑψοῦται βιγουάμη (6).

Καὶ πρὸ τῆς θύρας προχωρεῖ,
εἰς χεῖρας ῥάβδον μακρὰν φέρων,
ὠχρὸς καὶ βαθυπώγων γέρων.
Θηρίων δέρματα φορεῖ,
καὶ προσφωνεῖ τὸν νέον χαίρων.

«Χαῖρε, ὁ νέος θηρευτῆς,
καὶ εἰσελθε θαρρῶν, τῷ λέγει.
Διὰ τῆς θύρας μου αὐτῆς
εἰσῆλθ' ἐκείνη, ἣν ζητεῖς,
καὶ τὴν ἐδέχθη αὐτ' ἡ στέγη.

»Ν' ἀναπαυθῇ ἐπὶ μικρὸν
εἰς τοῦτο ἔμεινε τὸ ὄρος,
καὶ πρὸς τὴν χώραν τῶν νεκρῶν
πάλιν τὸν δρόμον τὸν μακρὸν
ἀνέλαβεν ἡ ὁδοιπόρος.»

—

Καὶ μειδιάσας εὐμενῶς,
ἀνέτεινε τὴν βακτηρίαν
καὶ γῆν τῷ ἔδειξεν ὀλβίαν,
ἣν καταστίλβων οὐρανὸς
ἐφώτιζε πρὸς μεσημβρίαν.

—

—«Τὰς πεδιάδας τὰς καλὰς,
τὰ ρεῖθρα βλέπεις τῶν ὑδάτων,
καὶ ἔπου θάλλει ἐναλλάττων
χλοερὸς λόφος καὶ κοιλάς;
Ὁ τόπος εἶναι τῶν πνευμάτων.

—

»Ἐκεῖ ἡ κόρη κατοικεῖ,
εὐδαίμων, πλὴν καὶ τεθλιμμένη.
Τὸ βῆμα στρέψον πρὸς ἐκεῖ.
Οὐδὲν τῇ φαίνεται γλυκὺ
ἐν ὄσῳ σοῦ μακρὰν προσμένει.

—

»Ἀπόθες ταῦτα τὰ πτερὰ,
τὰς πήρας σου τὰς δερματίνας·
τὸ τόξον ἄφες καὶ τοὺς κύνας.
Ἀνθρώπου σῶμα δὲν περᾶ
ποτὲ εἰς τὰς μονὰς ἐκείνας.»

—

Ὁ νέος τότε καταθείς
τὸ γήϊνον αὐτοῦ φορτίον,
πρὸς νότον ὥρμησεν εὐθύς,
κ' ἐφέρετο, ὡς πτερωθεὶς,
ἐπὶ λιμνῶν κ' ἐπὶ πεδίων.

Ἐτρεχεν ὡς νὰ μὴ πατῇ,
ὡς βαίνων διὰ τῶν ἀέρων·
κ' οἱ βράχοι ἔκλινον βατοὶ
ἐμπρὸς του, ὡς ἐὰν αὐτοὶ
ὑπὸ τοὺς πόδας του ἐπέρων.

Ὁ οὐρανὸς ἦτο λαμπρὸς·
φαιδρὸς τὴν γῆν προσεμειδία·
ἡ φύσις ἦτο μελωδία.
Ἐμπρὸς ὁ κυνηγὸς, ἐμπρὸς
εἰς τῶν πνευμάτων τὰ πεδία.

Καὶ φῶς τοσοῦτον ἱλαρὸν
ἐπὶ τὴν φύσιν ἐπεχύθη,
ὥστε ἡ φύσις μετεβλήθη,
κ' ἦν χρυσὸς ῥέων τὸ νερον,
καὶ ἦσαν τιμαλφεῖς οἱ λίθοι.

Τῷ ἔθελγον τοὺς ὀφθαλμοὺς
πτηνῶν πτερώματα ποικίλα·
καὶ εἰς τῆς αὔρας τοὺς παλμοὺς
γλυκεῖς τῷ ἔπεμπον ψαλμοὺς
ὡς γλῶσσαι μουσικαὶ τὰ φύλλα.

Ἀκίνδυνον τὸν θηρευτὴν
 περισκιρτῶντα τὰ θηρία,
 προσήρχοντο ἐν ἀφοβία,
 διότι λείπει εἰς αὐτὴν
 τὴν χώραν θάνατος ἢ βία.

Ὑπὸ τῆς ὄχθης τὰς σκιάς
 περὶ ὄγῃ (γ) κεῖται δεδεμένη.
 Ἡ κώπη ναύτην περιμένει.
 Ὁ κυνηγὸς διὰ μιᾶς
 τὴν λύει, κ' εἰσπηδῶν ἐμβαίνει.

Καὶ ὥς τὸ κύμα τακτικῶς
 ἐσχίζετο ὑπὸ τὴν κώπην,
 ὁ φλοῖσθος τῆς ὑγρᾶς πλακὸς
 ἀνέθρωσκε μελωδικὸς
 ἐμπρὸς τοῦ πλοίου καὶ κατόπιν.

Ἀλλ' ἴδε! Πρὸς τ' ἀριστερὰ
 μὴ εἶν' ὄνείρου ὀπτασία;
 ἢ σκιά εἶναι δολερὰ;
 Δὲν ὀλισθαίν' εἰς τὰ νερὰ
 περὶ ὄγῃ ἄλλη παρομία;

Αἱ κῶπ' ἐγείρονται ὁμοῦ,
 καὶ πάλιν πίπτουσι συγχρόνως,
 καθὼς ἂν εἷς ἐρέτης μόνος
 κινῇ αὐτὰς μετὰ ῥυθμοῦ·
 καὶ μουσικὸς προκύπτει τόνος.

Ἐντὸς τοῦ σκάφους τίς ἐστὶν
ἡ κόρη, ἣν ὠχρότης βάφει;
Ὠραίαν, ὡς ὁπότε ἑτάφη,
βλέπει τὴν φίλην του μνηστήν.
Τίς τὴν χαρὰν του περιγράφει;

Ὡς ἄνθος πρὶν ἢ μαρανθῆ,
ἡ νέα κεφαλὴ της κλίνει·
λάμπ' εἰς τὸ βλέμμα της γαλήνη,
καὶ εἰς τὰ χεῖλη της ἀνθεῖ
μειδίαμα, καὶ πάλιν σβύνει.

Εἰς τὴν γλυκεῖάν των χαρὰν
θερμὸν κυμαίνεται τὸ αἷμα.
Λαλεῖ τὸ βλέμμα πρὸς τὸ βλέμμα,
καὶ πρὸς τὴν νῆσον τὴν χλωρὰν
τὰ σκάφη φέρουσιν ἡρέμα.

Τὸ στόμα των μὲν σιωπᾷ,
κ' ἡχεῖ τῆς κώπης μόνον κρότος,
ἀλλ' ἡ καρδία των κτυπᾷ,
καὶ λέγει ὅτι ἀγαπᾷ
καὶ ἀποκρίνεται εὐγλώττως.

Κινοῦσιν αἱ ἀναπνοαὶ
τὰ στήθη των ἐν ἀρμονίᾳ·
οἰκεῖ ἐντὸς των νηνεμία,
καὶ δύο φαίνονται σκιαὶ,
ἀλλ' ἡ ψυχὴ των εἶναι μία.

Πλὴν αἰφνης κρότος ἀντηχεῖ,
ὥς ἀναμῖξ βροντῶν καὶ θρήνων.
Ὁ νέος ὅλος προσοχῇ,
διὰ τὴν φίλην ἀψυχεῖ,
ἀγνώστων ἄπειρος κινδύνων.

Γραμμὴ τὸ πρῶτον ἀφανῆς,
ταχέως καταφανεστάτη,
κατὰ δονήσεις ἀσθενεῖς
τῆς λίμνης των τῆς κυανῆς
τὴν ἐπιφάνειαν ταραττει.

Ἄλλ' ἢ γραμμὴ ὥς ἡ χιῶν
λευκὴ, αὐξάνει, πλησιάζει.
Ἡ λίμνη λέβης ὁμοιάζει.
Τὸ ὕδωρ, ὥς φρενητιῶν
πυρᾶ, καὶ ζέει, καὶ παφλάζει.

Ὡς ἐπ' ἀγρίων συμπλοκῶν
λυσσόντων λύκων καὶ βουβάλων,
τὰ κύματ' ἄλλα ἐπὶ ἄλλων
μετὰ βοῆς καὶ ὕλακῶν
συντρίβοντ' ἐπὶ τῶν ὑφάλων.

Ἐν μέσῳ τῶν περιστροφῶν
καὶ τῶν ρευμάτων ἐπαλλήλων
καὶ τοῦ βρασμοῦ καὶ τῶν στροβίλων,
βλέπει ναυάγια σκαφῶν
καὶ λείψανα φλοιῶν καὶ ξύλων.

Πτώματα βλέπει τὰ νερά
 νὰ παραρρίπτουν τ' ἀφρισμένα·
 ὅστ' αὖ κυλίουν τεθραυσμένα.
 Τὸ βλέμμα φρίττον διορᾷ
 πτωμάτων πλήρη τὸν πυθμένα.

—
 Ὁ νέος, χεῖρα στιβαρὰν
 καὶ κώπην ἔμπειρον προτάττων,
 ἦν ἔτοιμος πρὸς τολμηρὰν
 ἀντίστασιν, καὶ τὴν φορὰν
 περιεφρόνει τῶν κυμάτων.

—
 Ὑπὲρ τῆς φίλης πλὴν δειλὴ
 εἶν' ἡ καρδιά του, καὶ τρέμει.
 Ἡ χεὶρ ἐκεῖν' ἡ ἀπαλὴ
 τὸν ὀλεθρον, ὃς ἀπειλεῖ,
 τὸ ρεῦμα πῶς θὰ ἐπολέμει;

—
 Τὰ σκάφη ὅμως προχωροῦν.
 Τὸ ρεῦμα ἔφθασεν ἐν τέλει.
 Ἀκάθεκτα, δὲν ἤμποροῦν
 ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸν ῥοῦν,
 κ' ἐμπρὸς τοξεύονται ὡς βέλη.

—
 Ἀλλὰ σκιρτῶντα ἐλαφρῶς
 τὴν χαίτην σχίζουσιν τῶν κυμάτων.
 Τὸ κύμα πλήττει τὰ πλευρά των,
 πλὴν ἀπορρέει ὡς ἀφρός,
 κ' ἐνδοῖδ' ἡ βία τῶν ρευμάτων.

Καὶ παρ' αὐτοὺς μὲν ὁμαλὰ
τὰ λεία ὕδατα ἐγέλων·
ἀλλὰ παρέκ' ἦσαν θολὰ,
καὶ σκάφη ἐπ' αὐτῶν πολλὰ
ἐφέροντο κατὰ σκοπέλων.

—

Εἴ τι ἀντὶ ἐπιβατῶν
ἀθῶα ἔφερε παιδία,
ῶν ἐλαφρὰ ἦν ἡ καρδία,
ἐπέρα ὡς πτηνὸν πετῶν,
καὶ ἦτο περίξ του εὐδία.

—

Ὅπου δὲ νέος μαχητῆς
ἦ νέα τις ἐκωπηλάτει,
ἐκεῖ ἡ λίμνη ἐκυμάτει,
κ' ἦν ἡ διάβασις αὐτῆς
πολλάκις ταραχωδεστάτη.

—

Ὅταν δὲ πάλιν οἱ ζωῆς
πεπειραμένοι τὴν ἐπέρων,
πολλὰ παθὼν ἀνὴρ ἢ γέρων,
ἐθραύετο μετὰ βοῆς
τὸ ὕδωρ, τρικυμίας φέρον.

—

Ἄλλα ἐχείμαζε κακὴ
θύελλα, ἢ ῥευμάτων δίνη·
ὅτ' εἰς τὴν χώραν τὴν ἐκεῖ
εἰς τὰς καρδίας κατοικεῖ
ἢ τρικυμία κ' ἢ γαλήνη.

—

Ἡ λίμνη τέλος ὁμαλή
 πάλιν ἐκτείνεται καὶ λεία·
 φαίνεται ἔγγυς ἡ παραλία,
 καὶ εἰς μυχὸν περικαλλῇ
 ὀρμίζονται τὰ δύο πλοῖα.

—

Ἦτον ἡ νῆσος τῶν σκιῶν,
 ἡ τῶν Μακάρων ἦτο χώρα.
 Ὅποιος τόπος! Μειδιῶν
 τὸν ἔπλασε τὸ μέγα Ἦον,
 μυρία δαφιλεῦσαν δῶρα.

—

Ὡς εἰς τὴν γῆν ἦν κατοικεῖ
 καὶ ἦν κατέλειπεν ὁ νέος,
 οὐδέποτε λυσσᾶ ἐκεῖ
 ἡ τρικυμία ἡ κακὴ,
 τὸ ψυχρὸν πνεῦμα τοῦ βορέως.

—

Ποτὲ χειμῶν νιφοβολῶν
 τοὺς τερπνοὺς λόφους δὲν καλύπτει,
 οὐδ' ὀφθαλμοὺς μελαγχολῶν
 βλέπει τὸν ἥλιον θολὸν
 ὁμίχλης κάλυμμα νὰ κρύπτῃ.

—

Ἐκεῖ ὁ ζέφυρος φιλεῖ
 τὴν πεδιάδα, ἥτις θάλλει·
 ὁ ῥύαξ εἰς τὴν χλόην ψάλλει,
 κ' εἰς τ' ἄνθη τὸ πτηνὸν λαλεῖ,
 καθὼς ἂν ἄνθρωπος ἐλάλει.

—

Τὰς ὑπωρείας συνεχῇ
κοσμοῦσι δάση καρποφόρα·
πίπτουσι τ' ἄνθη ὡς βροχῇ,
καὶ ἔπετ' ἐν διαδοχῇ
εἰς τὴν ὀπώραν ἢ ὀπώρα.

—

Ἐκεῖ οὐδεὶς ποτε πεινᾷ,
νόσον ἢ κάματον γινώσκει·
καὶ εἰς βοσκήματα κοινὰ
μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ πετεινὰ
ἢ ἔλαφος κ' ἢ τίγρις βόσκει.

—

Ἐκεῖ χαρὰ πᾶσα στιγμῇ,
καὶ οὐδὲ φόβος, οὐδὲ μῖσος,
οὐδ' ἐμμανῆς παθῶν ὀρμῇ,
οὐδὲ θανάτου στεναγμοί.
Τοιαύτ' ἢ τῶν Μακάρων νῆσος.

—

— «Ἐλθέ, ψυχὴ τῆς ποθητῆς,
ἐλθέ, ἢ τῆς ψυχῆς μου φίλη,»
ὁ νέος εἶπε θηρευτῆς,
καὶ, πλησιάσας, εἰς αὐτῆς
τὰ χεῖλη ἤγγισε τὰ χεῖλη.

—

«Καθήσωμεν ὅπου παχὺς
τῆς γλότης στρώννυται ὁ τάπης,
ὅπου αἰῶνες συνεχεῖς
θὰ μᾶς εὐρίσκουν εὐτυχεῖς
εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς ἀγάπης.

—

»Καθήσωμεν εἰς τὰς σκιάς,
παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ῥυάκων,
νὰ σ' ὁμιλῶ, νὰ μειδιᾷς,
νὰ τέρπησαι εἰς παιδιάς
λεόντων μετ' ἀμνῶν ἀκάκων.

—

»Νὰ καταβαίνουν πρὸς ἡμᾶς
τὰ πτηνὰ, ἄφοβα πρὸς βέλη,
τερπνὰ νὰ κελαδῶσι μέλη,
γάλα νὰ φέρῃ ἢ κεμάς,
κ' ἢ σφένδαμνος νὰ φέρῃ μέλι (δ).

—

»Εἶτε χρυσῇ ἀνατολῇ
ἢ δύσις προχωρεῖ ἡρέμα,
θέλω τὰ χεῖλη σου φιλεῖ,
θέλω τὸ βλέμμα προσηλοῖ
εἰς τὸ γλυκὺ, βαθύ σου βλέμμα.

—

»Φυγόντες τύρβην, καὶ βοήν
πολέμων, καὶ καμάτους θήρας,
ἐδῶ κρατούμενοι τὰς χεῖρας,
θὰ διερχώμεθα ζωήν,
ἥτις δὲν θέλει ἔχει γῆρας.

—

»Ἀλλήλας εἰς τὸν οὐρανὸν
θὰ διαδέχωντ' αἱ σεληῆναι,
καὶ σὺ, ὠραία ὥς ἐκεῖναι,
θὰ μὲ φωτίζης, κ' ἡδονῶν
σειρὰ ὁ βίος μας θὰ εἶναι.

—

»Ὡς φέρεται βαθυρρόων
ὁ Νιαγάρας αἰωνίως,
εἰς τοὺς αἰῶνας παρομοίως
εἰς χεῖμαρρόν εὐτυχιῶν
θα ῥέη δι' ἡμᾶς ὁ βίος.»

—

Ἄλλ' αἶφνης ἤχησε φωνή,
καὶ τὸν ἀντέκαψεν εἰπόντα.
Εἰς ὄρη κ' εἰς ἀκτὰς ἐβρόντα,
ὥς δέκ' ἂν ἦσαν κεραυνοί.
Σιγὴ κατέλαβε τὰ ὄντα.

—

Καὶ ὅμως, ὅσον φοβερά,
τοσοῦτον ἦτο καὶ γλυκεῖα·
καὶ εἰς τὴν γῆν κ' εἰς τὰ νερά
ἐχύθη φόβος καὶ χαρά,
καὶ εἰς τὴν πλάσιν προσδοκία.

—

Μένει ὁ ἄνεμος σιγῶν,
μένει ἀκίνητον τὸ ῥεῦμα·
καὶ πρὸς τὸν νέον κυνηγόν,
ὅστις ἀνέβλεψε ῥιγῶν,
ὠμίλησε τὸ Μέγα Πνεῦμα.

—

«Στρέψον, τῷ λέγει, πρὸς βορρᾶν
τὸ πρόσωπον, καὶ ὁδοιπόρει·
κοιλάδας διέλθε καὶ ὄρη,
καὶ εἰς τὴν γῆν σου τὴν ξηρὰν
καὶ παγετώδη πάλιν χῶρει.

—

»Τοῦ βίου σου ἀνελλιπῶς
δὲν ἐξεμέτρησας τὰ ἔτη.
Μὴ τὸ παράκαιρον ἀπαίτει.
Δὲν εἶσαι ὠριμος καρπός·
δὲν θὰ σὲ δρέψ᾽ ἡ χεὶρ μου ἔτι.

»Εἰς τῶν δεινῶν κακουχιῶν
πάλιν ἐπίστρεψον τὸν τόπον.
Τὴν θήραν ἄγρει μετὰ κόπων,
καὶ ζῆσ' ἐν μέσῳ κακιῶν,
κ' ἐν μέσῳ τῶν κακῶν ἀνθρώπων.

»Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καθαρὸν
νὰ σώζης ἐν αὐτοῖς προσπάθει.
Ἄπεχε φόνων μιαρῶν·
τὸν ξένον ἔχε ἱερὸν,
καὶ καταδάμαζε τὰ πάθη.

»Εἰς περιδέραια κομῶν
μὴ ἐπιχαίρης πολεμίων,
ὥς πρὸς θηρία πολεμῶν.
Καὶ τὸ θηρίον εἶν' ἐμόν·
καὶ αὐτῶν φείδου τῶν θηρίων.

»Ἡ φίλη σου, ἀπὸ τῆς γῆς
ἔπου οὐδέποτε ἐσφάλη,
ἀλλ' ὅπου κλύδωνες καὶ σάλοι,
ἔδω ὡς ἄνθος ἐκλογῆς
μετεφυτεύθη ὅπως θάλλῃ.

» Ἀμάραντος, ἀειθαλῆς
 ἐδῶ θὰ μένη καὶ ἀκμαία,
 αἰείποτε περικαλλῆς,
 ὅποιαν τὴν ἀναπολεῖς,
 ὅπῳτ' ἐκεῖ ἐτάφη νέα.

—

» Διὰ σὲ ἔταν πληρωθῇ
 ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας,
 καὶ ἡ ψυχὴ σου ἀγαθὴ
 φανῇ, πῶς τὸ καλὸν ποθεῖ,
 πῶς σκεῦος εἶν' εὐεργεσίας,

—

» Τότε θὰ εἶναι ὁ καιρὸς
 τῆς πρὸς ἐδῶ ἐπιστροφῆς σου.
 Τὸ σῶμα τότε ἀποδύσου,
 κ' ἐλθὲ νὰ μείνης σταθερῶς
 εὐδαίμων μετὰ τῆς μνηστῆς σου.

—

» Ἀκόμη μέχρις ἐκβολῶν
 κατὰβα τῆς ζωῆς τὸ ρεῦμα,
 καὶ πρόσμειν' εὐμενές μου νεῦμα
 νὰ λάμψη ἐξ ἀνατολῶν.» —
 Ταῦτα τὸ Μέγα εἶπε Πνεῦμα.

—

Ἀνασκιρτῶν δὲ συνεχῶς
 τῆς φοβεραῆς φωνῆς ὁ ψόφος,
 ἀντανεκλᾶτο ὑποκώφως,
 καὶ τρεῖς ἀντήχει πᾶς μυχρὸς
 τὰ ῥήματα, καὶ τρεῖς πᾶς λόφος.

—

Ἐπαυσε μόλις δ' ἡ φωνή
ἀντιλαλοῦσα, καὶ ἄθρόον
ἐβρόντησαν οἱ οὐρανοὶ,
ὥς χίλιοι Ὀκεανοὶ
ἂν χειμαζόμενοι ἐβόων.

—

Ὑπὸ τοῦ κρότου ἐκπλαγεῖς
ἐσκίρτησεν ὁ νεανίας,
κ' εἰς οὐρανὸν ἀπὸ τῆς γῆς
τὸ βλέμμα ἔφερε, πληγεῖς
ὥς ἐκ φρικτῆς σκοτοδινίας.

—

Ἡ φύσις ἡ ἑαρινή
δὲν ἦτο πλέον τῶν θαυμάτων,
οὐδ' οἱ γελῶντες οὐρανοὶ,
οὐδὲ οἱ λόφ' οἱ φωτεινοὶ,
ἡ γοητεία τῶν βλεμμάτων.

—

Ἴδου, καὶ πάλιν ἡ χιὼν
στιβάζετ' ἐπὶ τῶν κοιλάδων
καὶ πάγοι κρέμαντ' ἐκ τῶν κλάδων·
καὶ δι' ἐρήμων τῶν σκιῶν
πτηνὸν δὲν πτερυγίζει ἄδον.

—

Διὰ διψῶντος ὀφθαλμοῦ
τὰ πάντα περίξ ἐξετάζει·
τὴν φίλην Ὀχαιάν κράζει·
ἀλλ' ἦν ἡ φίλη οὐδαμοῦ.
Θλίβεται μάτην καὶ στενάζει.

—

Τῷ ἐπιλείπει ἡ πνοή·
αἰσθάνετ' ἐν τῷ στήθει χάσμα.
Ἐξύπνησε! Δακρυῖοι! . . .
Ἀπηλπισμένος ἐννοεῖ
ὅτ' ἦν ὀνείρου φροῦδον πλάσμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὸ ἄνωτέρω ποιημάτιον εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην περιλαμβάνων, καθήκον νομίζω νὰ μὴ ἀποσιωπήσω τοῖς ἀναγνώσταις περιστάσιν τινὰ αὐτὸ ἀφορῶσαν.

Ἐπαινῶν τὴν ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας πεφωτισμένην προσπάθειαν τοῦ φιλογενοῦς Κ. Ι. Βουτσινᾶ, καὶ μεγάλως ἐνδιαφερόμενος ὑπὲρ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ὃν φιλοτίμως ἰδρύσατο, ἠθέλησα, καὶ καθήκον ἐνόμισα, νὰ παρουσιασθῶ καὶ ἐγὼ εἰς αὐτόν, ἀφ' ὅτου, ἄλλα ἀναδεχθεῖς καθήκοντα, καὶ τῆς τιμῆς στερηθεῖς τοῦ νὰ καταριθμῶμαι μετὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημείου, ἐδυνάμην νὰ πράξω τοῦτο χωρὶς νὰ προσκρούσω εἰς τὸν κανονισμόν. Δι' ὃ καὶ ὡς φόρον μου εἰς τὸν διαγωνισμόν τοῦ ἔτους 1874 ἔπεμψα τὸν «Γοργὸν Ἰέρακα.»

Ἴδού δὲ τί περὶ αὐτοῦ ἀνέγνω ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγωνοδικῶν:

«Πρὶν μεταδῶμεν ἐκ τοῦ δράματος εἰς τὸ ἔπος, προτιθέμεθα νὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινὰ περὶ μικτοῦ τινος εἵδους, ὅπερ συνέστη ἐκ τῆς ἐπικῆς ὕλης καὶ τῆς λυρικῆς χροιᾶς καὶ ὠνομάσθη ὑπό τινων ἐπικολυρικὸν εἶδος καὶ ἐπικολυρικὰ ποιήματα. Τοιοῦτον εἶναι τὸ μικρὸν ποιημάτιον τὸ ἐπιγραφόμενον «ὁ Γοργὸς Ἰέραξ.» Ὁ ποιητὴς τούτου, λαβὼν ὡς ὑπόθεσιν Ἀμερικανικὴν τινὰ παράδοσιν, ἐπιδεικνύει εὐχέρειαν περὶ τὴν διήγησιν, ζωηράν φαντασίαν καὶ οὕτως ἄγει τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀήθη κόσμον, ἔνεκα ὅμως τῆς ἀτυχοῦς ἐκλογῆς τῶν ῥυθμῶν ἡ γλῶσσα ἀποβαίνει βεβιασμένη καὶ ἀσαφής· ἂν δὲ ὁ ἀναγνώστης κατορθώσῃ νὰ ἐννοήσῃ τὸν ποιητὴν, μᾶλλον τέρπεται ἢ ὠφελεῖται. Οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος ἂν καὶ νομίζωσιν, ὅτι ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὤρισαν τὴν ποίησιν οἱ ἀρχαῖοι, εἶναι ὁ ἄριστος, ὅμως οὔτε τὰ νεώτερα ἀριστοτεχνήματα παραγνωρίζουσιν, οὔτε τοὺς θέλοντας νὰ ποιῶσι κατὰ τὸν νεώτερον τρόπον δύνανται νὰ ἀποτρέπωσιν· ὑπομιμνήσκουσι μόνον, ὅτι τὸ ἔπος εἶναι διήγησις καὶ ὡς τοιαύτη προὑποτίθησιν ἡρεμίαν πνεύματος, ἣν διαταράττει τὸ πάθος καὶ ἡ ταραχὴ τῆς λυρικῆς ποιήσεως.»

Μετὰ τοῦτο, περιττὸν νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ» δὲν ἐστεφανώθη.

Οὐδὲ λόγον οὐδὲ δικαίωμα παραπόνου εἶχον διὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, διότι οὔτε τὴν φιλοτιμίαν, οὔτε τὸ συμφέρον μου ἔθιγεν. Εἰς τὸ

γυμνασίου τοῦ Πανεπιστημείου εἶναι κατατεθειμένον τὸ δελτίον τὸ συνο-
δόν τὸ ποίημα, καὶ ὅστις τὸ ἀνοίξῃ δύναται νὰ ἰδῇ ὅτι εἶναι ἀνώνυμον,
καὶ ὅτι προσδιορίζει τὸ ἄθλον, ἂν τυχὸν ᾔθελεν ἀπονεμηθῇ εἰς τὸ ποίημα
τοῦτο, εἰς πρώτην κατάθεσιν πρὸς προικισμόν ἐθνικοῦ θεάτρου.

Προσέτι δὲ, οἰκειοθελῶς ὑποβληθεὶς εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἀγωνοδι-
κῶν, ἂν ἐμεμψιμοίρουν κατ' αὐτῆς, εὐλόγως θὰ ἤκουον τὸ τῶν Χίων
εἰπεῖν: «Ἦθελέν τα κ' ἔπαθέν τα.»

Ἄλλως ὅμως ἔχει ὡς πρὸς τοὺς λόγους ἐφ' ὧν ὁ εἰσηγητὴς ἐστήριξε τὴν
ἀπόφασιν. Τούτους δὲν πρέπει ἐντελῶς νὰ παρέλθω, διότι ἐπαγγέλλον-
ται ἀρχὰς τινὰς ἴσως ἐπιδεχομένας συζήτησιν.

Δὲν ἤξεύρω ἂν τὸ ἔργον τοῦτο «μικρὸν ποιημάτιον» ἀποκαλῶν ὁ εἰση-
γητὴς, ἐνόει διὰ τοῦ ὑποκοριστικοῦ καὶ διὰ τοῦ ἐπιθέτου νὰ τῷ προσάψῃ
ὡς ἐλάττωμα τὴν μικρότητά του· διότι, παραβαλλόμενον μὲν πρὸς τοὺς
48165 δεκαπεντασுλλάδους τῆς εἰς τὸν αὐτὸν διαγωνισμόν ἐπαινεθείσης
ἐποποιΐας «ὁ Κατσαντώνης», εἶναι τῷ ὄντι μικρότατον· ἀλλ' ἔχον στί-
χους 500, εἶναι ἄρτιον ἐνώπιον τοῦ διαγωνισμοῦ, καὶ πως ἤλπιζον ὅτι ἡ
διάκρισις αὐτοῦ, οὐδὲ στίχον ἐκτεινομένου πέραν τοῦ δέοντος, ᾔθελε μάλ-
λον τῷ καταλογισθῇ ὡς ἀρετὴ ὑπ' εὐγνωμονούντων τῶν δικαστῶν.

Παρακατιῶν δὲ προσκρούσας εἰς τὴν κρίσιν ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν ῥυθμῶν
εἶναι ἀτυχῆς, ἐλυπήθην ὅτι ὁ εἰσηγητὴς δὲν ᾔθέλησε νὰ διδάξῃ ἂν καὶ
τίνες ὑφίστανται κανόνες πρὸς διάκρισιν μεταξὺ τῶν εὐτυχῶν καὶ τῶν
ἀτυχῶν ῥυθμῶν. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον ὅτι εὐτυχεῖς εἰσιν οἱ ἀπλῶς τῇ
ἀκοῇ ἀρέσκοντες, ἀτυχεῖς δὲ οἱ τούτοις ἐναντίοι. Ἀλλ' ἐλησμόνουν ὅτι
ἀκοὴ ἀκοῆς διαφέρει.

Ἐτι δ' ὀλιγώτερον ἐνόησα τὸ λεγόμενον, ὅτι ἔνεκα τοῦ ἀτυχοῦς ῥυθμοῦ
εἶναι βεβιασμένη ἡ γλῶσσα καὶ ἀσαφής, οὐδ' εὐκρινῶς βλέπω τίς ἡ σχέ-
σις μεταξὺ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς γλώσσης. Ἄν ῥυθμὸν λέγων, αἰνίττεται ὁ
εἰσηγητὴς τὸ μῆκος τῶν στίχων, μὴ ὄντων δεκαπεντασுλλάδων, οἱ τοῦ
Σολωμοῦ, οἱ τοῦ Χριστοπούλου, τί λέγω; αὐτοὶ οἱ τοῦ Ἀνακρέοντος
εἰσὶν ἔτι βραχύτεροι, καὶ ὅμως ἡ γλῶσσά των, κατ' ἐμέ καὶ, δὲν εἶναι
βεβιασμένη.

Πλὴν τί τοῦτο; Ἡ τοῦ «Γοργοῦ Ἰέρακος» εἶναι βεβιασμένη, κατὰ
τὸν εἰσηγητὴν, εἴτε διὰ ταύτην εἴτε δι' ἄλλην αἰτίαν, καὶ τοσοῦτον,
ὥστε ἀποδαίνει ἄντικρυς ἀσαφῆς. Καὶ ὁ μὲν εἰσηγητὴς φαίνεται πως
ἐννοήσας αὐτήν. Ἀμφιδάλλει ὅμως ἂν τοῦτο κατορθώσῃ καὶ οἱ λοιποὶ
ἀναγνώσται. Ἴσως ὀρθότερον εἶναι αὐτοὺς τοὺς ἰδίους ν' ἀφήσωμεν τούτου
κριτὰς, καὶ νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι καὶ αὐτοὶ δὲν θέλει εἶσθαι ἀδύνατον νὰ νοή-
σωσιν ὅ,τι ἐκεῖνος ἐνόησε. Πιθανὸν μάλιστα καὶ τινες νὰ ἐθεώρησαν, εἴ τι

ἀληθῶς ὑπάρχει ἀμυδρόν καὶ συνεσκιασμένον περὶ τὴν ἀφήγησιν, οὐχ ὅλως ἀνοίκειον τοῦτο εἰς ὄνειρου διήγησιν· ἄλλοι δ' ἴσως οὐδ' αὐτὴν τὴν ἀσάφειαν, ἂν ἀληθῶς ὑπῆρχε, νὰ μοὶ κατελόγιζον εἰς ἐλάττωμα, στοχαζόμενοι τοῦ Πινδάρου.

Ἄλλ' ἐπιφέρεται καὶ τις κρίσις ἣν πρέπει νὰ θεωρήσω ὡς κολακευτικήν· εἶναι δ' αὕτη ὅτι, ὁ κατορθώσας νὰ διεισδύσῃ διὰ τῶν ἀσαφειῶν τῆς γλώσσης εἰς τὸν νοῦν τοῦ ποιήματος, ἐκεῖνος τοῦλάχιστον τέρπεται.

Τέρπεται, ναί, ἴσως, ἐπιφέρει ὁ εἰσηγητής· ἀλλὰ τί, ὅταν δὲν ὠφελῇται; Ἀπέναντι ταύτης τῆς ἐκτιμήσεως ὁμολογῶ ὅτι περιῆλθα εἰς ἀμηχανίαν. Διηγούμενος μίαν τῶν ὀλίγων γνωστῶν παραδόσεων τῶν ἰθαγενῶν Ἀμερικανῶν, ἐνόμιζον ὅτι δι' αὐτοῦ τούτου ἐδίδασκον περίεργόν τι τοῦλάχιστον, ἂν ὅχι ἄλλο. Ὁμοίως ἐφρόνουν οὐχὶ ἐντελῶς ἐστερημένην ἐνδιαφέροντος, καὶ ὠφελείας μέχρι τινός, τὴν ἀφήγησιν τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν, περὶ θανάτου καὶ μελλούσης ὑπάρξεως, τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων τοῦ νέου κόσμου· καὶ τέλος, ὅταν ὁ ἄγριος ἦρως μου, καθ' ὕπνους ἀκολουθῶν τὴν μνηστήν ἣν ἀπώλεσε, φθάνει μετ' αὐτῆς, καθαρᾶς καὶ ἀναμαρτήτου, εἰς τῶν Μακάρων τὴν χώραν, ἀλλ' ἀποπέμπεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον τῶν δοκιμασιῶν, μέχρις οὔ διὰ χρηστῆς καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς, ἥς τῷ διαγράφονται αἱ κυριώτεραι ἐντολαί, καθαρῶς καταστῆ ἄξιος νὰ ἔλθῃ νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὰς αἰωνίας μονάς παρὰ τῇ ἀγκλητῇ τῆς καρδίας του, ἥλπιζον ὅτι εἶχον ἐγκαταμίξει εἰς τὸ «μικρὸν ποιημάτιον» πᾶσαν τὴν δόσιν τοῦ ὠφελίμου ἦν οἱ ὠφελιμοδοξότεροι τῶν κριτῶν ἐδύναντο ν' ἀπαιτήσωσι παρ' αὐτοῦ, καὶ λυπηρῶς διετέθην ὅτε ἤκουσα ὅτι ἠπατώμην. Καὶ μοὶ ἐπῆλθε μὲν εἰς μνήμην φίλος μου τις σιτέμπορος, ὅστις, ἀκούσας ποτὲ μεγάλην συμφωνίαν τοῦ Μοζάρτου, μὲ ἠρώτησεν εἰς τί χρησιμεύει· ἀλλ' ἐν τούτοις ἀνελογίσθην ὅτι τῷ ὄντι οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς εἶχον ποτὲ ἀρκαύντως ἐξετάσει εἰς τί χρησιμεύουσι πολλὰ ἐξ ὧν κατὰ καιροῦς ἀνέγνωσα ποιημάτων. Ἠνέωξα τότε τὸ πρῶτον βιβλίον, καὶ ἀναγνοῦς τοῦ Βίκτορος Οὔγου τὴν περίφημον ψδὴν εἰς τὴν θανοῦσαν κόρην, ἐνόησα ὅτι χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ διδάσκῃ τὰς νέας, ὡσάκις ἐξέρχονται τοῦ χοροῦ νὰ μὴ ἀμελῶσι νὰ φορῶσιν ἀμέσως τὸν ἐπενδύτην των. Ὁ «Κώδων» τοῦ Σχιλλιέρου, ὃν διέτρεξα ἔπειτα, εἶναι χρησιμώτατος εἰς τοὺς μεταλλουργούς. Ὁ «Βουρκόλακας» τοῦ Γέτου δίδει τὸ σωτηριῶδες μάθημα εἰς τοὺς γονεῖς, ὅταν ὁδοιπορῶσι διὰ νυκτός, ν' ἀφήνωσι τὰ μικρά των τέκνα εἰς τὴν οἰκίαν των. Περὶ τῆς Ὀδυσσεΐας εἶχον ἔτι τινὰς δισταγμούς, ἀλλὰ μέχρι τέλους ἀνεγνώρισα ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς χρήσιμα διδασκόμεθα· ὡσάκις δηλαδὴ πλέομεν ἐξ Ἑλλησπόντου εἰς τὰ περὶ τὴν Ἰθάκην, ἂν θέλωμεν ἀσφαλῆ καὶ ταχὺν πλοῦν, νὰ προτιμῶμεν τὰ ἀτμό-

πλοια, ἢ ἂν ἐπιβαίνωμεν ἱστιοφόρων, νὰ μὴ λησμονῶμεν ποτὲ τὴν πυ-
 ρίδα.

Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων ἐνόησα τὸ λεγόμενον, ὅτι ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ»,
 καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι τέρπει, ἀλλὰ δὲν ὠφελεῖ. Τὸ κακὸν ὅμως ἦτο ριζι-
 κόν, καὶ διόρθωσιν πλέον δὲν ἐπεδέχετο· δι' ὃ καὶ ἠναγκάσθην νὰ τὸν ἐκ-
 ῶσω οἷον τὸν ἔγραψα.

Περὶ δὲ ἔπους καὶ ἐπικολυρικῶν ἀγνοῶ τί νὰ εἰπῶ, διότι ἐφρό-
 νουν πάντοτε ὅτι ἡ ποίησις προηγείται τῶν κανόνων, ὁ Ὅμηρος τοῦ
 Ἀριστοτέλους, καὶ αὐτὸς ὁ «Γοργὸς Ἰέραξ» τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτρο-
 πῆς, καὶ ὅτι οἱ κριτικοί, οἵτοι δὴποτε, εἰσὶν οὐχὶ οἱ ποδηγετοῦντες τὰς
 Μούσας, ἀλλ' οἱ καταμετροῦντες τὰ ἔχνη αὐτῶν.

(α) Ῥόπαλον.

(β) Καλύβη.

(γ) Σκαφίδιον.

(δ) Ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχει ἡ μελιφόρος σφένδαμνος, sugarmapple.

